



УДК 336.153.012.23(477)(045)

Дутчак А.В.,

кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,

*Структурний взаємозв'язок економічних
і соціальних процесів у механізмі функціонування
ринкового розподілу доходів*

У статті аналізуються головні аспекти дослідження механізму функціонування ринкового розподілу доходів: в історико-економічному аспекті; як сфера соціально-економічних відносин у системі відтворення; на мікро- і макрорівнях; за суб'єктами отримання доходів; за видами факторних доходів; як чинник узгодження соціально-економічних інтересів суспільства (держави), суб'єктів господарювання, громадян; як інституціональний механізм функціонування відносин розподілу; за характером соціально-економічних наслідків ринкового розподілу доходів; як об'єкт соціальної політики держави.

Ключові слова: механізм функціонування ринкового розподілу доходів; довірочний розподіл; первинний розподіл; вторинний розподіл; перерозподіл доходів; соціально-економічні наслідки ринкового розподілу доходів.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими чи практичними завданнями. У ході ринкової трансформації економіки України процес формування механізму ринкового розподілу доходів став одним із найскладніших та найуразливіших для суспільства з погляду його соціально-економічних наслідків. Це виявилось у швидкому розшаруванні населення, що призвело, з одного боку, до нагромадження багатства в руках економічної та політичної еліти, формування фінансової олігархії, а з іншого – до зростання бідності значної частки населення. Неefективність соціально-економічного механізму ринкового розподілу доходів стала однією з причин загострення соціально-економічних суперечностей, що призвели до кризи в суспільстві. Не було забезпечено надійного мотиваційного механізму до зростання ефективності виробництва, загострилися відчуття соціальної несправедливості. Нагальною потребою стає необхідність взаємної ув'язки у механізмі розподілу доходів економічних і соціальних аспектів. Ця проблема залишається також дуже важливою з погляду розробки ефективних підходів для узгодження і реалізації соціально-економічних інтересів в заходах державної соціальної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. В історії економічної думки основи теорії розподілу доходів було закладено ще у працях Ф. Кене, В. Петті, А.Сміта, Д. Рікардо, Ж.Б. Сея, Дж.С.Мілля, К. Маркса. Наприкінці XIX – початку XX ст. у працях К. Менгера, Е. Бем-Баверка, Ф. Візера, А. Маршалла, Дж. Б. Кларка, Е. фон Бем-Баверка Л. Вальраса, В. Парето, Ф. Еджуорта, К. Вікселя, П. Дугласа, Дж. Стіглера було сформувався маржинальний підхід у формуванні факторних доходів. У працях Дж. Бьюкенена, Дж. М. Кейнса, А. Пігу, Е. Хансена, Я. Тінбергена обґрунтовано участь держави в перерозподілі національного доходу в суспільстві за допомогою фіскальної, економічної, соціальної політики. Сучасні теорії ґрунтуються на інституційному підході, започатковані у працях Т. Веблена, Р. Коуза, О. Вільямсона, Д. Норта, Дж. К. Гелбрейта, Ф. Кастлза, Дж. Роулса, А. Сена та інших. У постсоціалістичному науковому просторі різним аспектам теорії розподілу доходів присвячено праці Л.Абалкіна, В. Базилевича, В.Гейця, Р. Грінберга, А. Гриценка, Н. Деевої, П. Єщенко, Ю. Зайцева, С. Кірдіної, В. Кириленка, А. Колота, Е. Лібанової, І. Малого, М. Малкіної, В. Мандибури, О. Ніколаєвої, О. Новікової, В. Полтеровича, О. Рубінштейна, О. Сухарева, В. Тарасевича, Н.Холода, А. Шевякова, В. Шаповал та інших вчених. У їхніх працях головна увага приділена аналізу впливу доходів на соціально-економічний розвиток, вимірам бідності, проблемам нерівності та



соціальної справедливості в розподілі доходів, визначенню ролі і місця держави і громадських інститутів у здійсненні розподілу, способам перерозподілу доходів тощо.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячена стаття. Разом з тим, у науковій літературі ще не склалося розуміння соціально-економічного механізму функціонування ринкового розподілу доходів у сучасній економіці як системи взаємопов'язаних способів, форм, правил, принципів організації розподільних відносин, які не лише визначають частку окремих людей у створеному продукті, а й забезпечують реалізацію низки взаємопов'язаних соціальних та економічних завдань, що сприяють ефективному розвитку суспільства і економіки.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження теоретико-методологічних і практичних основ формування соціально-економічного механізму функціонування ринкового розподілу доходів у трансформаційній економіці.

Виклад основного матеріалу. З нашого погляду, у визначенні сутності та соціально-економічного механізму функціонування розподілу доходів у сучасній економіці необхідно перш за все обґрунтувати логіку дослідження, адже розподільні відносини можна розглядати з різних точок зору: в історико-економічному аспекті; як сферу соціально-економічних відносин у системі відтворення; на мікро- і макрорівнях; за суб'єктами отримання доходів; за видами факторних доходів; як чинник узгодження соціально-економічних інтересів суспільства (держави), суб'єктів господарювання, громадян; як інституціональний механізм функціонування відносин розподілу; за характером соціально-економічних наслідків ринкового розподілу доходів; як об'єкт соціальної політики держави.

Більшість дослідників звертають увагу не лише на економічний механізм утворення доходів, а й на соціальні умови та наслідки механізму функціонування розподілу доходів. Узагальнивши теоретичні та прикладні дослідження механізму функціонування ринкового розподілу доходів, виділимо головні аспекти:

1) З погляду економічної історії виділяють специфічні системи формування доходів, які характеризують основний принцип розподілу, заснований на специфіці форм власності на засоби виробництва та переважаючих механізмах прийняття управлінських рішень щодо розподілу доходів у різних економічних системах та на різних рівнях господарювання. Так, з історичного погляду К. Губін у праці «Спосіб формування доходів: дослідження еволюції» [2] визначив шість систем розподілу доходів: колективна, приватна, управлінська, капіталістична, соціально-ринкова та соціальна.

2) Традиційно розглядається первинний, вторинний розподіл та перерозподіл доходів. Такий підхід був характерним у марксистському аналізі й на сьогодні широко використовується для пояснення цих процесів у механізмі відтворення суспільного продукту (ВВП). На рис. 1 показано взаємозв'язок стадій формування та розподілу доходів. Розподіл доходів тісно пов'язується із формуванням об'єктивних умов виробництва, з так званим довиробничим розподілом засобів виробництва і робочої сили по галузях і видах виробництва.

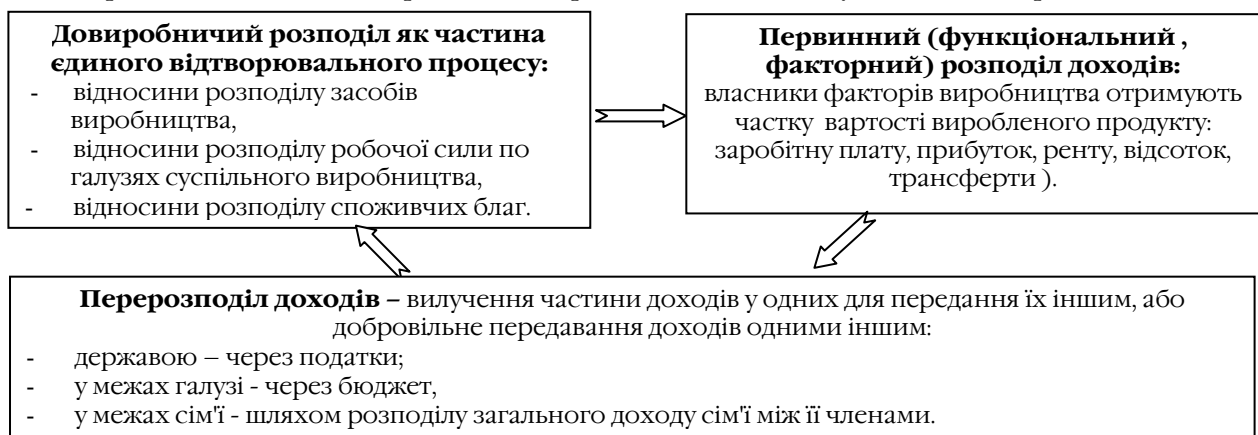


Рис. 1. Взаємозв'язок стадій формування та розподілу доходів

Джерело: складено автором

К. Маркс писав, що розподіл або входить в саме виробництво (розподіл засобів виробництва), або безпосередньо визначається ним. «Структура розподілу, – стверджував К. Маркс, – повністю визначається структурою виробництва. Розподіл сам є продуктом



виробництва – не лише за змістом, бо розподілятися можуть лише результати виробництва, але і за формою, бо певний спосіб участі у виробництві визначає особливу форму розподілу, форму, в якій беруть участь в розподілі» [5, с. 716]. При визначенні довиробничого розподілу ми маємо на увазі складну систему економічних відносин, що виражають кількісну і якісну визначеність різних рівнів і сторін способу виробництва: відносини розподілу засобів виробництва, відносини розподілу робочої сили по галузях суспільного виробництва, відносини розподілу споживчих благ тощо. Спосіб і форми довиробничого розподілу тісно пов'язані із системою відносин власності на засоби виробництва. Цей розподіл ще до початку процесу виробництва показує, як розподілені ресурси, хто фактично володіє, розпоряджається, управляє процесами виробництва, хто має економічну владу, на чюю користь перерозподіляється суспільне багатство.

Серед чинників довиробничого розподілу значна роль належить фактору економічної влади. Як зазначають фахівці, нерівність владних позицій в економічній системі проявляється, по-перше, у командній ієрархії взаємовідносин всередині фірми; по-друге, у ринковій ієрархії в цілому, що відображає нерівність владних можливостей різних (формально незалежних) бізнес-структур; по-третє, у державній і політико-адміністративній ієрархії (всередині органів державного управління, а також між державою та економічними суб'єктами); по-четверте, у стратифікації суспільства, його поділі на соціальні верстви та групи, що мають різний доступ до владних позицій у суспільстві.

Первинний (функціональний, факторний) розподіл доходів означає, що власники факторів виробництва (землі, капіталу, робочої сили, підприємницьких здібностей, інтелектуального продукту, а також держава) отримують частку вартості виробленого продукту: ренти (квасірену), відсоток, заробітну плату, прибуток, трансферти. Відповідно до маржиналістської концепції розподілу факторних доходів існують такі особливості факторного розподілу доходів:

- власниками економічних ресурсів у ринковій економіці є домогосподарства;
- ціна на ресурси за умов досконалої конкуренції визначається співвідношенням попиту і пропозиції. А попит і пропозиція на ресурси та рівень цін на ринку ресурсів є похідними від споживчого попиту та рівня цін на товари і послуги, які виробляються за допомогою цих ресурсів;
- величина доходу кожного із власників факторів виробництва визначається граничним внеском кожного чинника у валовий дохід фірми;
- такий принцип розподілу доходів вважається справедливим як для найманих працівників, так і для землевласників, власників капіталу та людей, схильних до підприємництва, оскільки він забезпечує розподіл доходу пропорційно до внеску кожного з факторів.

Сучасна наука чотирьохфакторну модель виробництва доповнює ще двома факторами, визначаючи важливу роль інформації та держави. На думку Малого І.Й., в сучасних умовах сформувалася шестифакторна модель функціонального розподілу суспільного продукту. «Складовими елементами цієї моделі є земля, праця, капітал, підприємництво, інформація і держава. Інформація є новою продуктивною силою, значення якої у створенні продукту зростає. Держава в системі розподілу виконує троїсту роль: впливає на систему, яка безпосередньо обслуговує розподіл факторів виробництва; формує нормативно-правові правила розподілу та перерозподілу суспільного продукту, національного доходу та особистих доходів населення; уособлює в собі систему інституціональних чинників, роль яких в системі розподілу постійно зростає та вдосконалюється» [4, с.18].

Перерозподіл доходів визначають як вилучення частини доходів у одних для передавання їх іншим, або добровільне передавання доходів одними іншим: державою – через податки; у межах галузі – через бюджет, у межах сім'ї – шляхом розподілу загального доходу сім'ї між її членами. На його основі формуються вторинні, або похідні, доходи – заробітна плата працівникам державного сектору, пенсії, стипендії, допомога багатодітним сім'ям тощо. На основі перерозподілу держава розв'язує ряд завдань, пов'язаних із усуненням значної нерівномірності у розподілі доходів, бідності, а також для забезпечення соціальної справедливості та стабільності суспільного розвитку.

Перерозподіл доходів – це складний і багатошаровий процес, який приймає різні форми і використовує різноманітні механізми. Учені розрізняють різні форми перерозподілу. Перша форма – це прямий перерозподіл доходів від багатих верств на користь бідних.



Другу форму складає непрямий перерозподіл доходів, що відбувається через державне фінансування та надання суспільних благ. Це фінансування наступних напрямів: освіта, охорона здоров'я, пенсійне забезпечення, допомоги бідним, забезпечення житлом, захисту навколишнього середовища, забезпечення інфраструктури тощо [3].

3) Розподіл розглядаються як сферу соціально-економічних відносин в системі відтворення. Виробництво означає процес створення споживчих благ, на основі взаємодії факторів виробництва. Розподіл визначає частку кожного учасника виробництва у створеному продукті. У сфері обміну відбувається купівля / продаж створеного продукту – доходи обмінюються на споживчі блага. Споживання характеризується як процес використання споживчих властивостей придбаного блага. Розподіл виступає як ланка взаємозв'язку між виробництвом і споживанням

Ми враховуємо і довиробничий, і функціональний розподіл. Розподіл ресурсів означає створення умов виробництва, тобто розподіл «вплітається» у виробництво. Функціональний розподіл доходів і їх перерозподіл тісно переплітаються з відносинами обміну. Розподільні відносини пронизують усі сфери. Розподіл у процесі відтворення виконує важливу роль, оскільки: виступає об'єктивною умовою виробництва; характеризується як результат виробництва; визначає характер і кількісний рівень споживання. У процесі розподілу визначається частка кожного суб'єкта (власника певного фактору виробництва) у створеному продукті. Розподілу доходів передують розподіл факторів виробництва. Залежно від форм власності на фактори виробництва визначається характер розподілу доходів.

4) Відносини розподілу розрізняються і вивчаються на мікро- і макроекономічному рівнях. Мікроекономічний підхід пов'язаний з дослідженням процесів формування, розподілу та використання доходів на рівні окремих домогосподарств як власників економічних ресурсів. Домогосподарство як суб'єкт мікроекономічних відносин – це економічна одиниця, що складається з одного та більше чоловік, які ведуть спільне господарство, що забезпечує економіку факторами виробництва і використовує зароблені на цьому кошти для поточного споживання товарів та послуг і заощадження з метою задоволення своїх потреб. З погляду мікроекономічного рівня господарювання провідною виступає, безумовно, функція споживання. Макроекономічний підхід дозволяє оцінити доходи домогосподарств як суб'єкта макроекономічних відносин, у цілому роль населення як частини соціально-економічної системи, яка відіграє особливу роль в процесі відтворення валового внутрішнього продукту (ВВП). Ці два підходи доповнюють один одного при аналізі соціально-економічних відносин, дають можливість виявити проблеми функціонування домогосподарств як суб'єкта макроекономічних відносин (механізми включення їх в економічну систему) і процеси та умови отримання факторних доходів окремих власників економічних ресурсів.

5) Розподільні відносини розрізняються за суб'єктами, джерелами та видами отриманих доходів:

А) за джерелами фінансування:

□ створені за рахунок внутрішніх джерел: від трудової діяльності; від підприємницької діяльності; від особистого підсобного господарства; від самозайнятості; інвестиційні доходи; власні заощадження; пенсії, стипендії, гонорари; тіньові доходи;

□ створені за рахунок зовнішніх джерел: допомога з боку держави (місцевих органів влади); позикові кошти від фінансових інститутів, інших підприємств або суб'єктів підприємства; кошти, отримані внаслідок настання страхової події; пільги, безготівкові субсидії тощо.

Б) за суб'єктами привласнення: доходи індивіда; доходи домогосподарства (сім'ї); доходи підприємства (фірми); доходи галузі; доходи територіальної громади; доходи держави; доходи суспільства (національний дохід).

В) залежно від цін, в яких визначається дохід: номінальні та реальні.

Г) залежно від рівня законності: законні, незаконні;

Д) залежно від періоду накопичення: поточні, сукупні;

Е) залежно від форми власності: дивіденди, відсотки від паю, відсотки від банківських вкладів, орендна плата тощо.

Загальною особливістю усіх доходів виступає нерівномірність їх розподілу, адже їх отримувачі мають різні фізичні та інтелектуальні здібності, кваліфікацію, відрізняються і за рівнем освіти, професійної підготовки, здатністю працювати в умовах ризику та невизначеності тощо. Причинами нерівномірності виступають також такі характеристики як: нерівність



володіння власністю, стан ринку, підприємницький хист, уміння вибрати «нішу» для вкладання капіталу, впливати на ціни, швидко реагувати на зміни кон'юнктури ринку.

б) Розподільні відносини необхідно розглядати також як чинник узгодження соціально-економічних інтересів суспільства (держави), суб'єктів господарювання, громадян. Економічні інтереси – це реальний, зумовлений відносинами власності та принципом економічної вигоди, спонукальний мотив чи стимул господарської діяльності, головною метою якої є не тільки максимізація прибутку й задоволення соціальних потреб, що виникають в результаті взаємодії внутрішніх та зовнішніх соціальних груп суб'єктів економічної діяльності, в процесі реалізації та гармонізації економічних відносин виробництва, розподілу, обміну та споживання [1]. Оскільки розподільні відносини формуються на рівні багатьох суб'єктів (окремих індивідів, сімей, домогосподарств, колективів, груп людей, держави, суспільства в цілому), а об'єктом розподілу виступає результат суспільного виробництва (продукт, послуга тощо), необхідний для задоволення їхніх потреб, це вимагає розробки і впровадження формальних і неформальних механізмів формування різних видів доходів та їхнього розподілу між різними соціальними групами. Цей аспект функціонування розподільних відносин суттєво пов'язаний із проблемою встановлення оптимального співвідношення у питаннях ефективності та справедливості в розподілі.

7) Розподіл доходів можна розглядати як інституціональний механізм функціонування розподільних відносин. Його значення так підкреслює С.Скібіна: «...оптимальний розподіл виробленого продукту між факторами виробництва на основі їх граничної продуктивності не враховує впливу первісного розподілу прав власності на саму продуктивність факторів. В стабільній економіці таке допущення можливо, але при трансформаційних процесах (яким є процес переходу до ринку в посткомуністичних країнах) розподіл і інституційних ние умови закріплення прав власності в суспільстві надають істотний вплив на розподіл доходу [6, с.69].

Такий підхід до аналізу, зокрема, доходу актуалізується в науковій літературі як універсальний інструмент узгодження конфліктних процесів між суб'єктами економічних відносин. З нашого погляду, такий підхід має рацію, адже, функціонування ринкового розподілу доходів – це усталений механізм формування, розподілу, перерозподілу доходів, що існує на різних рівнях господарювання та зумовлений системою формальних і неформальних чинників (структурою відносин власності, процесами демократизації суспільства й економіки, політичним устроєм, функціями держави, особливостями національної «розподільної, редистрибутивної економіки» тощо).

8) Розподіл доходів необхідно розглядати за характером його соціально-економічних наслідків. Узагальнення досвіду функціонування економіки дає можливість визначити головні позитивні та негативні наслідки його функціонування (табл. 1).

Таблиця 1

Соціально-економічні наслідки функціонування ринкового розподілу доходів

Позитивні соціально-економічні наслідки	Негативні соціально-економічні наслідки
Встановлення державних соціальних стандартів	Значна диференціація доходів населення, соціальне виключення
Гарантування доходів для усіх соціальних верств населення	Протистояння багатства і бідності як соціально-економічна суперечність
Зростання доходів та рівня життя населення	Диспропорції між суспільною власністю на певний ресурс та його використанням в приватних цілях.
Зростання стимулів до ефективного використання факторів виробництва	Проблема протиставлення ефективності і справедливості в розподілі
Зростання сукупного попиту	Втрата стимулів до праці у результаті перерозподілу доходів
Перерозподіл доходів на користь малозабезпечених верств	Тіньові доходи

9) Як об'єкт соціальної політики держави розподіл розглядають як об'єктивну можливість реалізації соціальних цілей суспільства, закладених у пріоритетах майбутнього розвитку суспільства. Державне регулювання доходів населення являє сукупність законодавчих



норм та виконавчих і контролюючих важелів та заходів, що реалізуються уповноваженими державними установами для стабілізації доходів і їх зростання, а також недопущення їх надмірної диференціації та зменшення масштабів бідності. Регулювання доходів державою спрямоване на створення умов, які сприяють нормальному відтворенню робочої сили, нагромадження людського капіталу, посилення мотивації найманих працівників до трудової діяльності, надання допомоги тим, хто не може забезпечити собі певного рівня доходу [7, с.15].

На сьогодні держава може здійснювати регулювання на основі правових, економічних, адміністративних та узгоджувальних методів. Основними складовими державного регулювання виступають: а) державне регулювання оплати праці (рівня мінімальної заробітної плати; норм і гарантій; умов та розмірів оплати праці керівників установ і організацій, що фінансуються з бюджету; регулювання фондів оплати праці підприємств-монополістів тощо); б) регулювання системи оподаткування доходів (розміру неоподаткованого мінімуму; ставок податків; шкали оподаткування; бази оподаткування; пільг щодо оподаткування тощо); в) проведення індексації грошових доходів; г) державне соціальне страхування: загальнообов'язкове державне пенсійне страхування; загальнообов'язкове державне страхування у зв'язку із тимчасовою втратою працездатності та видатками, зумовленими народженням та похованням; загальнообов'язкове державне медичне страхування; загальнообов'язкове державне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що спричинили втрату працездатності; загальнообов'язкове державне страхування на випадок безробіття; д) державна соціальна допомога: допомога сім'ям з дітьми; надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та пічного побутового (рідкого) палива; адресна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям; допомога на поховання; державна грошова допомога деяким категоріям пенсіонерів.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Узагальнені наведені підходи до аналізу соціально-економічного механізму функціонування ринкового розподілу доходів показує існування складного структурного взаємозв'язку між економічними і соціальними явищами і процесам, які його представляють. Це означає необхідність побудувати структурну логічну модель, яка дозволила б врахувати як економічні, так і соціальні аспекти цього механізму, встановити фактори впливу на формування доходів; побачити його особливості на мікро- та макроекономічному рівнях.

Література:

1. Бабина Е.Е. Экономические интересы в системе рыночных отношений / Е.Е. Бабина Лозовая Ю.П. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http://www.google.com.ua/url?url=http://www.maritime.kiev.ua/uploads/Jurnal/1\(16_2013\)/75.docx&ct=j&q=&esrc=s&sa=U&ei=AtJ4VLCzIcf_ywPLuICgCQ&ved=0CBgQFjAB&usq=AFQjCNGaiKXGcSCgL2079qb_AvaQw5cyvw](http://www.google.com.ua/url?url=http://www.maritime.kiev.ua/uploads/Jurnal/1(16_2013)/75.docx&ct=j&q=&esrc=s&sa=U&ei=AtJ4VLCzIcf_ywPLuICgCQ&ved=0CBgQFjAB&usq=AFQjCNGaiKXGcSCgL2079qb_AvaQw5cyvw)
2. Губин К. Г. Способ формирования доходов: исследование эволюции [Текст] / К.Г. Губин // Социальная экономика. – 2006. – № 1–2. – С. 169–174.
3. Денисова И.А. Неравенство, качество институтов и спрос на перераспределение доходов: о чем говорят данные опросов населения в посткоммунистических странах: ЦЭМИ РАН, РЭШ, ЦЭФИР, Москва Сербии, Журнал НЭА, 2013. – № 2 (18). – с. 172–177.
4. Малий І.Й. Відносини розподілу в трансформаційних економічних системах /І.Й. Малий: автореф. дис.я д.е.н., спец.: 08.00.01 Київ, 2001. – 38 с.
5. Маркс К. Введение (из экономических рукописей 1857–1858 годов) /Маркс К., Энгельс Ф.// Соч., 2-е изд. Т. 12. – М.: Политиздат, 1958. – С. 709–738.
6. Михайлов А.М. Проблемы реализации экономических и институциональных интересов собственников факторов производства [Текст]: монография / А.М. Михайлов; под ред. А.В. Мещерова. – М.: Экономические науки, 2006. – 232 с.
7. Скібіна С.О. Інститут доходу як інструмент узгодження конфліктних процесів в умовах трансформації економіки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://alldok.ru/book_498_page_2
8. Холод Н.М. Розподіл та перерозподіл доходів населення у перехідних економічних системах /Н.М. Холод: автореф. дис.я д.е.н., спец.: 08.00.01 Львів, 2009. – 38 с.

Дутчак А.В., кафедра економічної теорії, менеджмента і адміністрування Черновицького національного університету імені Юрія Федьковича



Структурная взатмосвязь экономических и социальных процес сов в механизме функционирования рыночного распределения доходов. В статье анализируются основные аспекты исследования механизма функционирования рыночного распределения доходов: в историко-экономическом аспекте; как сфера социально-экономических отношений в системе воспроизводства; на микро- и макроуровне; за субъектами получения доходов; по видам факторных доходов; как фактор согласования социально-экономических интересов общества (государства), субъектов хозяйствования, граждан; как институциональный механизм функционирования отношений распределения; по характеру социально-экономических последствий рыночного распределения доходов; как объект социальной политики государства.

Ключевые слова: механизм функционирования рыночного распределения доходов; допроизводственное распределение; первичное распределение; вторичное распределение; перераспределение доходов; социально-экономические последствия рыночного распределения доходов.

Dutchak A.W., Department of Economic Theory, Management and Administration, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi

Structural correlation of economic and social processes in the mechanism of functioning of market income distribution. This article analyzes the main aspects of the functioning of the market mechanism of income distribution: in historical and economic aspects; as a sphere of social and economic relations in the system of reproduction; at the micro and macro levels; as the subjects of income; by the type of factor income; as a factor of coordination between social and economic interests of society (state) entities and individuals; as the institutional mechanism of functioning of breakdown relationship; the nature of the socio-economic consequences of market income distribution; as an object of social policy.

Key words: mechanism of functioning of market income distribution; pre-production distribution; primary distribution; secondary distribution; redistribution of income; socio-economic consequences of market income distribution.

УДК 338.43:351.075.1](477)(045)

Кудінова І.П.,

канд.екон. наук, доцент кафедри аграрного консалтингу та сервісу,
Національний університет біоресурсів та природокористування України

Інформаційно-консультаційне забезпечення аграрного сектору України

У статті узагальнено теоретичні аспекти інформаційно-консультаційного забезпечення. Розкрито його суть та особливості в аграрному секторі економіки України. Виділено та охарактеризовано основні підсистеми системи інформаційно-консультаційного забезпечення в аграрному секторі. Визначено основну мету інформаційно-консультаційної діяльності та виходячи з цього виділено систему завдань для успішного функціонування сільськогосподарських дорадчих служб. Розглянуто інформаційно-консультаційне забезпечення як систему та побудовано її модель. Проведено аналіз діяльності дорадчих служб. Розглянуто проблеми інформаційно-консультаційного забезпечення та визначено перспективні напрями його розвитку.

Ключові слова: аграрний сектор, дорадча діяльність, інформаційно-консультаційне забезпечення, консультування.

Аграрний сектор України з його базовою складовою, сільським господарством, є системоутворюючим в національній економіці, формує засади збереження суверенності держави – продовольчу та у визначених межах економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей національної економіки та формує соціально-економічні основи розвитку сільських територій.

На сьогоднішній день, з боку українських селян, зокрема, власників особистих селянських господарств, фермерів, підприємств різних форм власності та господарювання, динамічно зростає попит на спеціальну інформацію та нові знання в сфері аграрного виробництва. Тому одним із завдань держави в аграрній сфері економіки стало надання допомоги у формуванні сільськогосподарського товаровиробника, озброєного новітніми